

28.05.2012

Ryj/2

§ 664

Kaupunginhallituksen käsiteltäväkseen ottama asia: Liikennelaitos - liikelaitoksen päätös 16.5.2012 § 92 metron automatisointia koskevista sopimuksista

HEL 2011-005973 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti kumota liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan 16.5.2012 § 92 tekemän päätöksen ja palauttaa asian liikennelaitos -liikelaitokselle uudelleen valmisteltavaksi asiassa aikaansaatu neuvottelutulos huomioon ottaen.

Kaupunginhallitus edellyttää palauttaessaan asian, että kaupunginhallitus jatkossa saa raportin asian etenemisestä puolen vuoden välein.

Kaupunginhallitus edellyttää, että metron ja metroasemien kuljetuskapasiteetti ja liikennevarmuus varmistetaan tekemällä asiasta riittävällä laajuudella selvitys kaupunkisuunnitteluviraston, Helsingin seudun liikenteen ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimesta. Selvitys tuodaan kiireellisesti HKL:n johtokunnan ja kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Käsittely

Esittelijä muutti esitystään siten, että päätösehdotukseen lisätään toinen kappale:

Kaupunginhallitus edellyttää palauttaessaan asian, että kaupunginhallitus jatkossa saa raportin asian etenemisestä puolen vuoden välein.

Lisäksi esittelijä muutti esitystään siten, että esittelijän osuuden viidenneksi viimeisen kappaleen viimeinen virke poistetaan ja toiseksi viimeinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Tämä voi alkaa aikaisintaan 90 päivän kuluttua siitä, kun vanha kalusto on automatisoitu ja otettu liikenteeseen eli kesäkuussa 2015 tai viimeistään 1.10.2015.

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän muutoksen yksimielisesti.

Vastaehdotus:

Vesa Peipinen: Kaupunginhallitus edellyttää, että metron ja metroasemien kuljetuskapasiteetti ja liikennevarmuus varmistetaan

28.05.2012

Ryj/2

tekemällä asiasta riittävällä laajuudella selvitys kaupunkisuunnitteluviraston, Helsingin seudun liikenteen ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimesta. Selvitys tuodaan kiireellisesti HKL:n johtokunnan ja kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Kannattajat: Outi Ojala

Hylkäysehdotus:

Osku Pajamäki: Kaupunginhallitus päättää pitää liikennelaitosliikennelaitoksen johtokunnan päätöksen voimassa.

Kannattajat: Tarja Kantola

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kaupunginhallitus edellyttää, että metron ja metroasemien kuljetuskapasiteetti ja liikennevarmuus varmistetaan tekemällä asiasta riittävällä laajuudella selvitys kaupunkisuunnitteluviraston, Helsingin seudun liikenteen ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toimesta. Selvitys tuodaan kiireellisesti HKL:n johtokunnan ja kaupunginhallituksen käsittelyyn.

Jaa-äännet: 6

Annika Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Jussi Halla-aho, Jan D Oker-Blom, Risto Rautava, Laura Rissanen

Ei-äännet: 7

Tarja Kantola, Risto Kolanen, Elina Moisio, Outi Ojala, Osku Pajamäki, Vesa Peipinen, Ville Ylikahri

Tyhjä: 2

Juha Hakola, Tatu Rauhamäki

Poissa: 0

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kaupunginhallitus päättää pitää liikennelaitosliikennelaitoksen johtokunnan päätöksen voimassa.

Jaa-äännet: 10

Annika Andersson, Sirpa Asko-Seljavaara, Juha Hakola, Elina Moisio,

Outi Ojala, Vesa Peipinen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Ville Ylikahri

Ei-äännet: 5

Jussi Halla-aho, Tarja Kantola, Risto Kolanen, Jan D Oker-Blom, Osku Pajamäki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne kumota liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan 16.5 2012 § 92 tekemän päätöksen ja palauttaa asian liikennelaitos -liikelaitokselle uudelleen valmisteltavaksi asiassa aikaansaatu neuvottelutulos huomioon ottaen.

Esittelijä

Asian käsittelyvaiheista

Esittelijä toteaa, että HKL ja Siemens ovat tehneet sopimuksen Helsingin metron automatisoinnista 11.12.2008 ja Länsimetron automatisoinnista 25.9.2009. Sopimukset perustuvat EU-menettelyjen mukaisesti suoritettujen hankintamenettelyjen perusteella tehtyihin joukkoliikennelautakunnan hankintapäätöksiin.

HKL on neuvotellut Siemensin kanssa projektiin liittyvistä viivästyksistä ja avoimista asioista kesästä 2010 alkaen. Siemens on mm. toukokuussa 2011 väittänyt, että projekti on viivästyksessä enemmän kuin 23 kuukautta, ja vaatinut HKL:ää korvaamaan Siemensille viivästyksestä aiheutuneita väitetyjä merkittäviä kustannuksia. HKL on kiistänyt kaikki Siemensin esittämät väitteet. HKL:n mukaan viivästys on johtunut yksinomaan Siemensin sopimusvelvoitteisiin kuuluvien tehtävien viivästyksestä, ja erityisesti viivästyksessä ovat nykyisen metrojunakaluston automatisointiin liittyvät sopimuksen mukaiset tehtävät.

Siemens esitti heinäkuussa 2011, että hankinnan kohdetta voitaisiin supistaa esimerkiksi niin, että Siemens toimittaa ns. puoliautomaattijärjestelmän. HKL:n ja Siemensin neuvottelijat

allekirjoittivat 13.1.2012 neuvottelumuistion, jossa sovittiin mm., että sopimusratkaisu puoliautomaattivaihtoehdosta tulee saavuttaa viimeistään maaliskuun 2012 loppuun mennessä.

HKL lähetti kirjeellään 25.10.2011 Siemensille sopimusten purkamista koskevan huomautuksen ja ennakoilmoituksen, jonka perusteina olivat Siemensin olennaiset sopimusvelvoitteiden rikkomiset. Asiaa koskeva ilmoitus on lähetetty Siemensille uudelleen 24.1.2012.

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta totesi 22.3.2012 päätöksessään, että 13.1.2012 allekirjoitetun neuvotteluyhteenvedon perusteella ei ole saavutettu neuvottelutulosta, ja että neuvottelut puoliautomaattimetroratkaisusta ovat päätyneet. Osapuolten välistä hankintasopimusta sovelletaan taas kaikilta osiltaan 23.3.2012 lukien.

HKL pyysi 26.3.2012 Siemensilta selvitystä ja ilmoitusta siitä, miten ja missä aikataulussa Siemens tulee täyttämään voimassa olevien hankintasopimusten mukaiset sopimusvelvoitteensa ja erityisesti niin, että Länsimetron ottaminen matkustajakäyttöön ei viivästy.

Tilanteen johdosta HKI ja Siemens kävivät maaliskuussa neuvotteluja ja lähettivät kirjallisia ilmoituksia. Kirjeessään 11.4.2012 HKL esitti Siemensille, että ennen kuin HKL ryhtyy purkamaan hankintasopimusta kokonaan tai osittain, osapuolet yhdessä arvioisivat, mihin johtopäätöksiin nyt käsillä olevassa tilanteessa on aihetta sekä käyvät läpi ratkaisuvaihtoehdot, joihin joko osapuolten yhteisin toimin tai ilman niitä voidaan päätyä.

Liikennelaitos liikelaitoksen johtokunta päätti 15.4.2012 oikeuttaa HKL:n purkamaan HKL:n ja Siemensin tekemät sopimukset Helsingin metron automatisoinnista 11.12.2008 ja Länsimetron automatisoinnista 25.9.2012. Päätökseen sisältyy myös kehoitus HKL:lle ryhtyä valmistelemaan metron automatisoinnin hankesuunnitelman muuttamista sekä esitys kaupunginhallitukselle selvityksen käynnistämisestä hankesuunnitelman mahdollisista vaikutuksista Länsimetron.

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti 3.5.2012, että 16.5.2012 pidettävään ylimääräiseen kokoukseen johtokunnalle tuodaan lopullinen päätösesitys etenemisvaihtoehdosta. Lisäksi johtokunta päätti, että mikäli lopullista esitystä automaattimetron toteutuksesta nykyisen sopimuksen puitteissa hyväksyttävien vastuiden, kustannusten ja aikataulujen osalta ei 16.5.2012 ole, johtokunta edellyttää HKL:ää purkamaan sopimuksen ja valmistelemaan esityksen hankesuunnitelman muuttamisesta 15.4.2012 kokouksessa asetetuina ehdoin.

HKL on käynyt Siemensin kanssa neuvottelut 4.-15.5.2012, joiden lähtökohtina HKL:n puolelta olivat seuraavat linjaukset:

- hankintasopimukset automatisoinnista jäävät ennalleen
- tehdään kaikki tarvittavat tekniset päätökset avoimista asioista yms.
- avoimet riita-asiat riidellään erikseen projektin myöhemmässä vaiheessa.

Neuvotteluissa ei päästy HKL:ää tyydyttävään kokonaisratkaisuun.

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti 16.5.2012 § 92 kehottaa HKL:n purkamaan HKL:n ja Siemensin tekemät sopimukset Helsingin metron automatisoinnista 11.12.2008 ja Länsimetron automatisoinnista 25.9.2009. Johtokunta esitti lisäksi kaupunginhallitukselle, että se käynnistää viipymättä selvityksen pelkän kulunvalvonnan uusimisen mahdollisista vaikutuksista Länsimetron rakennustöihin.

Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja päätti 21.5.2012 § 23 ottaa em. johtokunnan päättämän asian kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Tehdyt päätökset käyvät tarkemmin ilmi asian päätöshistoriasta.

Tämänhetkinen tilanne

Esittelijä toteaa, että osapuolten välisissä 15.5.2012 päättyneissä neuvotteluissa Siemens oli edellyttänyt, että riita-asioiden oikeudellinen käsittely aloitettaisiin samanaikaisesti kun projektia jatketaan. HKL on katsonut, että tämä käytännössä estäisi projektin etenemisen projektin ollessa vielä alkuvaiheessa. HKL:n on voitava keskittää kaikki asiantuntijaresurssinsa projektin eteenpäin viemiseen eikä hajottaa resursseja riita-asioiden selvittelyyn. On välttämätöntä, että projekti etenee niin nopeasti, ettei Länsimetron liikenteen aloittaminen vaarannu.

Liikennelaitos -liitelaitoksen johtokunnan kokouksen 16.5.2012 jälkeen on edelleen selvitetty mahdollisuuksia välttää riitaoikeudenkäynti, johon Helsingin metron automatisoinnista 11.12.2008 ja Länsimetron automatisoinnista 25.9.2009 tehtyjen hankintasopimuksen purkaminen välttämättä tulisi johtamaan.

Osapuolten kesken on neuvoteltu hankintasopimusten toteutumista edistäviä toimia koskevan sopimuksen (etenemissopimus) tekemisestä. Etenemissopimuksen allekirjoittamisella osapuolet sopisivat em. sopimusten ehtoja muuttamatta toimista, joilla varmistetaan tehtyjen

sopimusten toteutumisen eteneminen erimielisyyksistä huolimatta. Lisäksi tehtäisiin erillinen sopimus riitojen ratkaisusta.

Jatkokeskusteluissa HKL:n lähtökohtana on ollut, että mahdollisessa yhteisesti sovittavassa etenemissopimuksessa osapuolilla tulee olla yhteisymmärrys seuraavista keskeisistä linjauksista:

- hankintasopimukset automatisoinnista jäävät ennalleen
- tehdään kaikki tarvittavat tekniset päätökset avoimista asioista yms.
- avoimet riita-asiat riidellään erikseen projektin myöhemmässä vaiheessa.

Jatkokeskusteluissa Siemens on 23.5.2012 ilmoittanut hyväksyvänsä aikaisemmasta kannastaan poiketen, että avoimet riita-asiat käsitellään projektin myöhemmässä vaiheessa sen jälkeen, kun kaikki vanha kalusto on automatisoitu ja otettu liikenteeseen, mikä etenemissopimuksen mukaisesti tapahtuu maaliskuussa 2015. Tämä varmistaa sen, ettei Länsimetron matkustajakäyttöön ottaminen viivästy.

HKL on jatkanut Siemensin kanssa etenemissopimuksen valmistelua Siemensin ilmoituksen jälkeen. Lopullinen etenemissopimus tullaan asian merkittävyyden vuoksi käsittelemään liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunnassa.

Etenemissopimuksella ei tehdä muutoksia alkuperäisiin hankintasopimuksiin, vaan kaikkia hankintasopimusten ehtoja noudatetaan. Kun osapuolilla on kuitenkin erimielisyys eräistä sopimusten soveltamiseen liittyvistä asioista, tarkoittaa etenemissopimus sitä, että erimielisyydet ratkaistaan erikseen. Tämä voi alkaa aikaisintaan 90 päivän kuluttua siitä, kun vanha kalusto on automatisoitu ja otettu liikenteeseen. Siemensin ilmoituksen mukaan tämä tapahtuu maaliskuussa 2015.

Järjestelmän käyttöönottoon liittyvää metrovarikon laajennuksen hankesuunnitelmaa, jonka kaupunginvaltuusto on 7.4.2010 hyväksynyt, on tarpeen tarkistaa etenemissopimuksen edellyttämällä tavalla. Asia tuodaan myöhemmin erikseen kaupunginvaltuuston päätettäväksi.

Johtokunta tulee etenemissopimusta käsiteltäessä myös päättämään sitovista linjauksista koskien järjestelmän ulottamista käsittämään metrovarikon laajennuksen, joka ei kuulunut alkuperäiseen hankintasopimukseen. Metrovarikon laajennuksen kokonaishinta määrittyy myös hankintasopimuksen määräysten mukaan.

28.05.2012

Ryj/2

Liikennelaitos -liikelaitos ja Siemens ovat allekirjoittaneet etenemissopimuksen 26.5.2012. Sopimus tulee voimaan sen jälkeen kun liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta on sen hyväksynyt.

Edellä selostetun perusteella Ryj esittää, että johtokunnan 16.5.2012 tekemä päätös kumotaan ja että edellä olevan mukaisesti palautetaan liikennelaitos -liikelaitoksen valmisteltavaksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Tiedoksi

Liikennelaitos-liikelaitos (HKL)

Päätöshistoria

Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja 21.05.2012 § 23

HEL 2011-005973 T 08 00 02

Päätös

Rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja päätti ottaa liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan 16.5.2012 § 92 tekemän metron automatisointia koskevan päätöksen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Lisätiedot

Matikainen Kristiina, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta (HKL) 16.05.2012 § 92

HEL 2011-005973 T 08 00 02

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti esityksessä tarkoitetuilla perusteilla kehottaa HKL:n purkamaan HKL:n ja Siemensin tekemät sopimukset Helsingin metron automatisoinnista 11.12.2008 ja Länsimetron automatisoinnista 25.9.2009.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Johtokunta esittää lisäksi kaupunginhallitukselle, että se käynnistää viipymättä selvityksen pelkän kulunvalvonnan uusimisen mahdollisista vaikutuksista Länsimetron rakennustöihin.

HKL ja Siemens ovat tehneet sopimuksen Helsingin metron automatisoinnista 11.12.2008 ja Länsimetron automatisoinnista 25.9.2009. Sopimukset perustuvat EU-menettelyjen mukaisesti suoritettujen hankintamenettelyjen perusteella tehtyihin joukkoliikennelautakunnan hankintapäätöksiin.

HKL on neuvotellut Siemensin kanssa projektiin liittyvistä viivästyksistä ja avoimista asioista kesästä 2010 alkaen.

Siemens on mm. toukokuussa 2011 väittänyt, että projekti on viivästyksessä enemmän kuin 23 kuukautta, ja vaatinut HKL:ää korvaamaan Siemensille viivästyksestä aiheutuneita väitettyjä merkittäviä kustannuksia. HKL on kiistänyt kaikki Siemensin esittämät väitteet ja todennut, että viivästyksessä on johtunut yksinomaan Siemensin sopimusvelvoitteisiin kuuluvien tehtävien viivästyksestä, ja että erityisesti viivästyksessä ovat nykyisen metrojunakaluston automatisointiin liittyvät sopimuksen mukaiset tehtävät.

HKL on kirjeellään 25.10.2012 lähettänyt Siemensille sopimusten purkamista koskevan huomautuksen ja ennakoilmoituksen, jonka perusteina olivat Siemensin olennaiset sopimusvelvoitteiden rikkomiset.

Johtokunta on 22.3.2012 päättänyt, että Siemensin esittämä ns. puoliautomaattimetroratkaisu ei voi tulla kyseeseen.

HKL toteaa, että edellä mainittu sopimusten purkamista koskeva huomautus ja ennakoilmoitus on taas voimassa 23.3.2012 alkaen, niin kuin HKL:n on myös kirjeellään Siemensille 24.1.2012 ilmoittanut.

HKL on pyytänyt Siemensiltä selvitystä ja ilmoitusta 26.3.2012 siitä, miten ja missä aikataulussa Siemens tulee täyttämään voimassa olevien hankintasopimusten mukaiset sopimusvelvoitteensa ja erityisesti niin, että Länsimetron ottaminen matkustajakäyttöön ei viivästy.

Siemens on vastannut HKL:n selvityspyyntöön kirjeillään 30.3. ja 2.4.2012. HKL on vastannut em. kirjeisiin kirjeillään 11.4.2012. HKL arvioi Siemensille antamassaan vastauksessa muun ohella, että Hankintasopimuksen ja Länsimetrosopimuksen toteuttaminen on Siemensin ilmoitusten perusteella ajautumassa umpikujaan ja että Siemensin kannanotot merkitsevät, että HKL ei ole saamassa Hankintasopimuksen mukaista järjestelmää joko lainkaan eikä

28.05.2012

Ryj/2

ainakaan Länsimetron liikennöinnin aloittamisen edellyttämässä aikataulussa.

Kirjeessään 11.4.2012 HKL lisäksi toteaa, että ennen kuin HKL ryhtyy edellä selvitetystä syistä purkamaan hankintasopimusta kokonaan tai osittain HKL esittää, että osapuolet yhdessä arvioivat, mihin johtopäätöksiin nyt käsillä olevassa tilanteessa on aihetta sekä käyvät läpi ratkaisuvaihtoehdot, joihin joko osapuolten yhteisin toimin tai ilman niitä voidaan päätyä.

Johtokunta on kokouksessaan 3.5.2012 päättänyt pitää ylimääräisen kokouksen 16.5.2012 klo 14.00, ja että ko. kokoukseen johtokunnalle tuodaan lopullinen päätösesitys etenemisvaihtoehdosta. Lisäksi johtokunta päätti, että mikäli lopullista esitystä automaattimetron toteutuksesta nykyisen sopimuksen puitteissa hyväksyttävien vastuiden, kustannusten ja aikataulujen osalta ei 16.5.2012 ole, johtokunta edellyttää HKL:ää purkamaan ja valmistelemaan esityksen hankesuunnitelman muuttamisesta 15.4.2012 kokouksessa asetetuina ehdoin. Lisäksi johtokunta päätti merkitä tiedoksi asiasta saadun informaation.

HKL on käynyt Siemensin kanssa intensiiviset neuvottelut 4.-15.5.2012, joiden lähtökohtina olivat seuraavat linjaukset:

- hankintasopimukset automatisoinnista jäivät ennalleen
- tehdään kaikki tarvittavat tekniset päätökset avoimista asioista yms.
- avoimet riita-asiat riidellään erikseen projektin myöhemmässä vaiheessa.

Neuvotteluissa ei päästy HKL:ää tyydyttävään kokonaisratkaisuun.

Asiassa tarvittavat jatkotoimet toteutetaan yhteisymmärryksessä Länsimetro Oy:n kanssa.

Käsittely

16.05.2012 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Mirva Haltia-Holmberg: Päätöstekstiin lisäys: Johtokunta esittää lisäksi kaupunginhallitukselle, että se käynnistää viipymättä selvityksen pelkän kulunvalvonnan uusimisen mahdollisista vaikutuksista Länsimetron rakennustöihin.

Kannattajat: Ari Lehtinen

03.05.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

28.05.2012

Ryj/2

15.04.2012 Esittelijän ehdotuksesta poiketen
04.04.2012 Ehdotuksen mukaan
22.03.2012 Ehdotuksen mukaan
20.03.2012 Ehdotuksen mukaan
08.03.2012 Ehdotuksen mukaan
16.02.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan
26.01.2012 Ehdotuksen mukaan
20.01.2012 Ehdotuksen mukaan
22.12.2011 Ehdotuksen mukaan
01.12.2011 Ehdotuksen mukaan
17.11.2011 Ehdotuksen mukaan
03.11.2011 Ehdotuksen mukaan
18.10.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35901
matti.lahdenranta(a)hel.fi